

บทคัดย่อ

การดำเนินคดีอาญาชั้นก่อนฟ้องในประเทศไทยนั้น การสอบสวนและการฟ้องร้องถือเป็นกระบวนการเดียวกันในการค้นหาความจริงเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหา หากแต่กระบวนการดังกล่าว มีการแยกอำนาจหน้าที่กันอย่างชัดเจน ซึ่งผิดกับระบบสากล กล่าวคือ พนักงานสอบสวนมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีแต่เพียงฝ่ายเดียว ส่วนพนักงานอัยการเป็นแต่เพียงผู้สั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีภายหลังจากที่ได้รับสำนวนพร้อมความเห็นทางคดีมาจากพนักงานสอบสวน โดยไม่มีอำนาจหน้าที่สอบสวนจึงไม่อาจร่วมตรวจสอบ รวมทั้งแสวงหาพยานหลักฐานทางคดีได้ตั้งแต่เริ่มต้น อย่างไรก็ตาม พนักงานอัยการก็ไม่ได้ถูกจำกัดอำนาจการสอบสวนคดีไว้ทั้งหมด เพราะหลังจากที่พนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนแล้ว หากพนักงานอัยการเห็นว่า สำนวนคดีมีข้อเท็จจริงไม่เพียงพอที่จะวินิจฉัยสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องไปในทางใดทางหนึ่งได้ พนักงานอัยการเองก็มีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมตามประเด็นที่พนักงานอัยการกำหนดไว้ ซึ่งดูเหมือนว่าแม้อำนาจสอบสวนกับอำนาจฟ้องร้องจะถูกแยกจากกัน ก็ตาม แต่พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการต่างก็ทำหน้าที่ของตน เพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานในคดี จึงไม่น่าจะมีปัญหาใดๆ หากแต่ความเป็นจริงพบว่ามีปัญหาอุปสรรคมากมายอันเกิดจากการแยกอำนาจหน้าที่สอบสวนและฟ้องร้องออกจากกันดังกล่าว เช่น การขาดความเป็นภาวะวิสัยและปราศจากระบบตรวจสอบ การประสานงานกันระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ระเบียบปฏิบัติที่บัญญัติขึ้นใช้บังคับภายในองค์กรแตกต่างกับแนวทางปฏิบัติของอีกองค์กรหนึ่ง และมีกฎหมายที่บัญญัติไว้ไม่ชัดเจนถึงอำนาจหน้าที่ในการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมตั้งแต่ชั้นสั่งคดีของพนักงานอัยการ ชั้นตรวจสอบคำสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการ โดยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการ หรือแม้กระทั่งในชั้นชี้ขาดคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องคดีโดยอัยการสูงสุด ฉะนั้นเพื่อขจัดปัญหาดังกล่าวนอกจากจะใช้วิธีการให้อัยการมีอำนาจสอบสวนคดีซึ่งเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันในแวดวงวิชาการเสมอมา นั่นคือ การปลูกฝังทัศนคติที่ดีในการค้นหาความจริงในคดีอาญา โดยไม่ประสงค์เพียงแต่หาพยานหลักฐานที่เป็นโทษแก่ผู้ต้องหา รวมทั้งจัดอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการสอบสวนคดีร่วมกันเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงานและเกิดความสามัคคี อีกทั้งให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนคดีตั้งแต่เริ่มต้นโดยให้เป็นที่ปรึกษา เพื่อพนักงานสอบสวนจะได้รวบรวมพยานหลักฐานไปในแนวทางที่ถูกต้องได้ อีกทั้งพนักงาน

สอบสวนและพนักงานอัยการควรร่วมหารือกันในการออกกระเปียบปฏิบัติอันเกี่ยวกับการสอบสวนเพื่อที่จะปฏิบัติหน้าที่ไปในแนวทางเดียวกัน และประการสุดท้ายควรแก้ไขกฎหมายให้ชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจในการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานอัยการ อำนาจการสั่งสอบสวนเพิ่มเติมของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัด และอัยการสูงสุด เพื่อเกิดความชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่และประโยชน์สูงสุดในการตรวจสอบความจริงในคดีอาญาชั้นก่อนฟ้องต่อไป